

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
1999 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 490
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2023 m. d. nutarimo Nr.
redakcija)

VEISIEJŲ REGIONINIO PARKO NUOSTATAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veisiejų regioninio parko nuostatai (toliau – Nuostatai) nustato Veisiejų regioninio parko (toliau – regioninis parkas) steigimo tikslus, išskirtinę vertę, etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstus reikalavimus, valdymo, apsaugos ir tvarkymo organizavimo ypatumus.

2. Veiklą regioniniame parke reglamentuoja Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas, Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas, Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymas, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, regioninio parko planavimo schema (ribų ir tvarkymo planai), savivaldybės ir vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai, nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kultūros paveldo objektų tipiniai ir individualūs apsaugos reglamentai, Nuostatai. Kultūros paveldo objektų teritorijose ir kultūros paveldo vietovėse Nuostatų reikalavimai taikomi, kiek jie neprieštarauja kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantiems dokumentams.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

3.1. **Apžvalgos aikštelė (regykla)** – vieta, iš kurios atsiveria panoraminis kraštovaizdis ir kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti pastatytas apžvalgos bokštas.

3.2. **Atokvėpio vieta** – trumpam poilsiui be nakvynės skirta vieta, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.3. **Dvaro (palivarko) sodyba** – dvaro (palivarko) teritorijos dalis, kurią sudaro istoriškai susiformavęs vientisas žemės plotas su visais jame esančiais įvairios paskirties statiniais ir želdiniais, vandens telkiniais, mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, dailės kūrinių, taip pat visų nurodytų statinių liekanomis, sudarančiomis teritorinį, funkcinį ir architektūrinį vienetą.

3.4. **Kraštovaizdžio estetinė vertė** – bendraisiais estetikos kriterijais išreiškiamos natūraliai susiformavusio ir natūralų pobūdį išlaikiusio ir (ar) žmogaus veiklos sukurto ir jo sambūvį su aplinka atspindinčio kraštovaizdžio savybės.

3.5. **Lankomi objektai** – paveldo objektai, kiti saviti kraštovaizdžio objektai ir kompleksai, savitų reiškinių vietos.

3.6. **Mažieji kraštovaizdžio architektūros elementai** – informaciniai skydai, standai, nuorodos, ženklai ir riboženkliai; šiukšliadėžės; suolai, stalai, dviračių stovai, sūpynės, laipynės,

dekoratyvinės skulptūros, šviestuvai, stebėjimo įrenginiai (žiūronai, teleskopai, kameros); atraminės sienelės, tvorelės, platformos, pakylės; laiptai, lieptai, tilteliai, pavėsinės, laužavietės, kiti teritorijos vientiso stiliaus tvarkymo ir puošybos objektai.

3.7. **Mokomasis takas** – edukacinis pėsčiųjų takas, kuriame pateikiant mokomąją ir (ar) aiškinamąją informaciją mokoma suvokti ekosistemą, jos elementų tarpusavio ryšius, gamtos vertybes ir reiškinius, gamtinius procesus. Šalia mokomojo tako gali būti įrengta informacinių skydų ir (ar) stendų, rodyklių, riboženklių, atraminių sienelių, tvorelių, laiptų, lieptų, tiltelių, suolų, vertybėms apžvelgti ir (ar) stebėti skirtų nesudėtingų statinių, prietaisų ir (ar) įrenginių.

3.8. **Pažintinis takas** – pėstiesiems, nemotorinių transporto priemonių naudotojams ar žirgų turizmui įrengtas takas, skirtas susipažinti (aplankyti) su lankomais objektais, savitais regionais; šalia jo gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų.

3.9. **Poilsiavietė** – laikinai apsistoti be nakvynės skirta teritorija, kurioje gali būti įrengiama mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, laužaviečių, automobilių stovėjimo aikštelė.

3.10. **Rekreaciniai pastatai** – viešbučių ir poilsio paskirties pastatai, kuriuose teikiamos apgyvendinimo paslaugos (poilsio, nakvynės, svečių namai, viešbučiai, kaimo turizmo pastatai, kempingų pastatai, moteliai, turizmo centrai, vasarnamiai), ir gydymo paskirties pastatai (sanatorijos, sveikatingumo kompleksai, reabilitacijos centrai), apimančios kraštovaizdžio vaizdingumą, emocinį suvokimą, kompozicinę sandarą, meninę kokybę.

3.11. **Stovyklavietė** – poilsiui su nakvyne skirta teritorija, kurioje gali būti įrengta mažųjų kraštovaizdžio architektūros elementų, taip pat gali būti teikiama turistinės stovyklos paslauga.

3.12. **Tradicinė etnografinio regiono architektūra** – etnografiniame regione susiformavusi teritorinė, erdvinė struktūra, kuriai būdingas tam tikras sodybų planas, apželdinimas, saviti pastatai, jų statybos principai, tradicinės statybos ir apdailos medžiagos ir spalvos, ryšys su kraštovaizdžiu.

3.13. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme, Saugomų teritorijų, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, Lietuvos Respublikos statybos, Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio, Lietuvos Respublikos miškų, Lietuvos Respublikos turizmo įstatymuose.

II SKYRIUS

REGIONINIO PARKO STEIGIMO TIKSLAI IR IŠSKIRTINĖ VERTĖ

4. Regioninio parko steigimo tikslai:

4.1. išsaugoti vertingiausias Veisiejų apylinkių gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas, kraštui būdingą gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, vertingas (tipiškas ir unikalias) ekosistemas, juos tvarkyti ir racionaliai naudoti, sudaryti sąlygas darniai teritorijos raidai;

4.2. išsaugoti biologinę įvairovę, ekosistemų stabilumą, sudaryti sąlygas taikomiesiems kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių tyrimams ir stebėjimams vykdyti, kaupti informaciją kraštovaizdžio, biologinės įvairovės, gamtos ir kultūros vertybių apsaugos ir kitose srityse;

4.3. puoselėti regioninio parko išskirtinę vertę propaguojančią edukacinę, muziejinę ir kultūrinę veiklą, propaguoti Dzūkijos (Dainavos) etnografinio regiono etnokultūros tradicijas (statybos, amatų, nematerialaus paveldo);

4.4. sudaryti sąlygas tausojančio turizmo plėtrai, propaguoti ekologinę žemdirbystę;
 4.5. plėtoti visuomenės ekologinį ir gamtosauginį švietimą;
 4.6. atkurti sunaikintus ir pažeistus gamtinius kompleksus ir objektus, kultūros paveldo objektus ir vietas.

5. Regioninio parko išskirtinę vertę formuoja:

5.1. kraštovaizdžio savitumas ir įvairovė: Šlavantų-Veisiejų-Kapčiamiesčio ežerynas – susikertančių ežeringų dubaklonių sistema, kalvotas kraštovaizdis su giliai įsirėžusiu Šlavanto ežero dubakloniu, moksliniu požiūriu vertingais paviršinių nuosėdų kompleksais, Pietų Lietuvai būdingos formos, ištįsęs šiaurės pietų kryptimi Ančios ežero dubaklonis, jo šiaurinio pakraščio pievos, ežeringa dubaklonių sistema, ežerinės kilmės žemapelkės;

5.2. negyvosios gamtos vertybės: gausūs ežero užutėkiai, pusiasaliai, miškų ir kalcifilinių pelkių supami ežerokšniai, Baltosios Ančios upelio slėnis, ežeriukai, Trikojo ežero užutėkiai;

5.3. gyvosios gamtos vertybės: gegužraibinių šeimos, kitų pelkinių augalų augavietės, paukščių gyvenamosios vietos, vandens paukščių lizdavietės, kalkingos paežerio žemapelkės su pelkinių uolaskėlių, dvilapių purvuolių augavietėmis, didelė žinduolių įvairovė ir retais augalais pasižymintis natūralus, nendrynais apaugęs, per miškingas teritorijas tekantis Morkavo upelis, sauspievės ir nedidelės pelkutės, tinkamos įvairių rūšių entomofaunai veistis, įvairių rūšių gegūnės (*Dactylorhiza baltica*, *D. maculata*, *D. russowii*), etaloniniai pušų medynai su gausiais uoginių augalų ištekliais, Dzūkijos miškams būdinga ornitofauna, juodųjų peslių, didžiųjų dančiasnapių perimvietės, karbonatingų šlaitų plukių bendrijos (*Geranio-Anemonetum sylvestris*), gegužraibinių šeimos rūšių – dėmėtųjų ir raudonųjų gegūnių, pelkinių skiautalūpių – augavietės, brandūs eglių, ąžuolų, skroblų medynai, vapsvaėdžių, mažųjų erelių rėksnių, žaliųjų meletų perimvietės; botaniniu požiūriu vertingas Liūnelio ir Šlavantėlio ežerų tarpuežeris, unikali Liūnelio (pagal saugomų augalų rūšių gausumą) teritorija;

5.4. savitas kultūros paveldas: išskirtinis Vainežerio senovės gynybinis įtvirtinimas (vadinamas Okopka), Veisiejų miesto istorinė dalis, kuriai nustatytas vertingųjų savybių, archeologinis (lemiantis reikšmingumą), architektūrinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus), kraštovaizdžio, urbanistinis (lemiantis reikšmingumą, svarbus) pobūdis, kurioje saugoma urbanistinė (planinė, erdvinė, tūrinė) struktūra, tradicinis visos teritorijos ir joje esančių atskirų sklypų užstatymo pobūdis, gamtinė aplinka ir tradicinė statinių architektūrinė išraiška, Veisiejų Šv. Jurgio bažnyčia, senosios Europos kultūrą liudijantis XVIII a. Veisiejų dvaro fligelis – vienas seniausių pastatų ne tik Veisiesuose, bet ir apylinkėse, Veisiejų ir Vainežerio dvarų parkai, Šlavantų piliakalnis su senovės gyvenvietė, Mėčiūnų senovės gyvenvietė ir kiti kultūros paveldo objektai;

5.5. Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingos tradicijos: dvasinės kultūros savitumas, tradicinė buitis, amatai ir gebėjimai, dzūkų patarmės šnekta, išskirtinis kultūros ir gyvosios tradicijos reiškinys, liudijantis pagoniškosios ir krikščioniškosios religijų sintezę – Veisiejų Atsimainymo atleidai.

III SKYRIUS

APSAUGOS IR ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI VISOSE REGIONINIO PARKO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

6. Regioninio parko apsaugos ir tvarkymo ypatumai, veiklos reglamentavimas ir etnografinio regiono architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįsti reikalavimai siejami su funkcinio prioriteto zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (ribų plane), ir kraštovaizdžio tvarkymo zonomis, nustatytomis regioninio parko planavimo schemeje (tvarkymo plane). Kraštovaizdžio tvarkymo zonose teritorijos naudojamos ir apsauga reguliuojama vadovaujantis Saugomų teritorijų tipiniu apsaugos reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl Saugomų teritorijų tipinio apsaugos reglamento patvirtinimo“.

7. Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo nuostatas ir regioninio parko planavimo dokumentų sprendinius, regioniniame parke skatinama:

7.1. veikla, išsauganti biologinę įvairovę ir išryškinanti kraštovaizdį, gamtos ir nekilnojamasias kultūros vertybes, saugomų rūšių ir genetinių miško medžių išteklių apsaugos ir atkūrimo priemonių įgyvendinimas:

7.1.1. gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių tyrimas ieškant efektyvesnių jų išsaugojimo ir naudojimo būdų, naujų vertingų objektų paieška ir įteisinimas, konkrečių apsaugos, atkūrimo ir tvarkymo priemonių įgyvendinimas;

7.1.2. gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas, ūkininkavimo būdai, palaikantys palankią buveinių, saugomų rūšių ir miško medžių populiacijų apsaugos būklę;

7.1.3. Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingų sodybų statyba, pagrįsta šiam etnografiniam regionui taikomais architektūros ir sodybų planavimo reikalavimais;

7.1.4. miškų ekosistemų apsaugos funkcijų stiprinimas gausinant biologinę įvairovę, veisiant ir formuojant mišrius ir įvairaus amžiaus medynus. Konservacinio ir ekologinės apsaugos funkcinio prioriteto zonose plyno miško kirtimo biržėse atkuriant mišką prioritetas teikiamas miško žėlimui;

7.2. veikla, palaikanti arba atkurianti tradicinius gamtinės ar kultūrinės aplinkos elementus:

7.2.1. pažeistų ekosistemų atkūrimas formuojant želdynus, atkuriant natūralų hidrologinį režimą, kraštovaizdžio struktūrą formuojančius elementus, kraštovaizdžio estetinę vertę;

7.2.2. miško įveisimas vadovaujantis Miškų įstatymu, žemės ūkio ministro ir aplinkos ministro nustatyta tvarka;

7.2.3. agrarinės aplinkosaugos priemonių, susijusių su Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų ir vandens telkinių apsauga, įgyvendinimas, tradicinio neintensyvaus ir ekologinio ūkininkavimo plėtojimas;

7.2.4. invazinių rūšių plitimo prevencija arba esamų židinių naikinimas;

7.3. Dzūkijos (Dainavos) etnografinio regiono kultūros, tradicinės kaimo gyvensenos puoselėjimas, tradicinių amatų propagavimas;

7.4. pažintinio turizmo plėtra prioritetą teikiant gamtiniam ir kultūriniam turizmui, gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos propagavimas siekiant sudominti gamtos ir nekilnojamųjų kultūros vertybių savininkus, valdytojus ir naudotojus vertybių apsauga;

7.5. teritorijos pritaikymas rekreacijai, lankymui pagal regioninio parko planavimo schemas (ribų ir tvarkymo plano) sprendinius, atsižvelgiant į kraštovaizdžio, biologinės įvairovės ir nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo reikalavimus;

7.6. saugomo kultūrinio kraštovaizdžio ypatybių išryškinimo darbai – želdinių ir menkaverčių statinių, užstojančių kultūros paveldo objektus ar kultūros paveldo vietovių vertingąsias savybes, šalinimo darbai.

8. Pastatai regioniniame parke projektuojami, statomi, rekonstruojami ir (ar) kapitališkai remontuojami, teritorijų planavimo ir kiti dokumentai rengiami atsižvelgiant į Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingos statybos, architektūros ir sodybų planavimo tradicijas, siekiant:

8.1. išsaugoti išlikusią (iki 1939 m. susiformavusią) būdingą planinę erdvinę struktūrą;

8.2. išlaikyti Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingus sodybų bruožus ir architektūrą: planinę struktūrą, pastatų formas, dydį (tūrį), statybos produktus, spalvas.

9. Sodybų ir ūkininkų sodybų pastatai projektuojami, statomi ir rekonstruojami vadovaujantis Saugomų teritorijų įstatyme, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme, Ūkininko ūkio įstatyme ir Nuostatuose nustatytais Dzūkijos (Dainavos) etnografiniam regionui būdingos architektūros ir sodybų planavimo tradicijomis pagrįstais reikalavimais.

10. Pastatai sodyboje statomi kompaktiškai. Išdėstant pastatus atsižvelgiama į susiformavusią kaimo ar vietovės struktūrą (valakinę, vienkiemį, kupetinę ir kitą vietovei būdingą struktūrą). Sodybos ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais planuojamos vadovaujantis šiais reikalavimais:

10.1. kai žemės sklypo plotas yra iki 0,5 ha, sodybos pastatais bendras užimamas žemės plotas turi atitikti statybos techninio reglamento, nustatančio reikalavimus vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatams, tvirtinamo aplinkos ministro, nuostatas, bet negali viršyti 450 m². Rekonstruojant esamus sodybų pastatus, kurių bendras užstatymo plotas didesnis kaip 450 m², neleidžiama didinti pastatais užstatyto žemės ploto;

10.2. kai žemės sklypo plotas yra didesnis kaip 0,5 ha, sodybos pastatais ir ūkininkų sodybos su kaimo turizmo pastatais užstatomas žemės plotas – iki 500 m²;

11. Dvarų (palivarkų) sodybos atstatomos pagal išlikusius archyvinčius dokumentus: vietovės planus, pastatų ir inžinerinių statinių projektus (brėžinius), matavimų bylas, kitus dokumentus, pagal kuriuos atkuriamas buvęs pastatų vaizdas (fasadai, medžiagos, konstrukcijos). Šiais atvejais Nuostatų 10, 12 punktų ir 18.1 papunkčio reikalavimai netaikomi.

12. Sodybos pastatai projektuojami, statomi, rekonstruojami ar remontuojami vadovaujantis šiais reikalavimais, išskyrus atvejus, kai regioninio parko planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) ir (ar) vietovės lygmens bendrųjų planų sprendiniuose nustatyta kitaip:

12.1. Remontuojant pastatus taikomi Nuostatų 12.5–12.8 papunkčiuose nustatyti reikalavimai.

12.2. Statomi tik nesublokuoti gyvenamieji namai; gyvenamieji namai neblokuojami su ūkiniais pastatais, garažais.

12.3. Gyvenamuoju namu užstatomas žemės plotas – iki 150 m². Gyvenamasis namas – vieno aukšto su palėpe, stačiakampio plano. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Stogai – dvišlaičiai, pusiau skliautiniai arba keturšlaičiai, 40–45° nuolydžio, su karnizu. Sodybų gyvenamųjų namų langų rėmai suskaidomi (vizualiai) į keturias ar šešias dalis. Tradiciniai gyvenamųjų namų langai – vertikalaus stačiakampio, kurio proporcijos apie 1:0,7 ar 1:0,8; stogų skliautų langeliai mažesni.

12.4. Sodybos ūkio pastatai – vieno aukšto. Stogai – dvišlaičiai arba keturšlaičiai, 40–45° nuolydžio, su karnizu. Klojimo, daržinės aukštis – iki 9 m, kiti priklausiniai – ne aukštesni kaip 7 m (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško). Sodybos ūkio pastatai statomi ne toliau kaip 100 m nuo gyvenamojo namo (išskyrus pirtį). Statomų sodybos ūkio pastatų dydis, proporcijos ir fasadų architektūriniai sprendiniai turi atitikti jų paskirtį.

12.5. Sodybos pastatų stogai dengiami viena iš šių dangų: malksnomis, skiedromis, nendrėmis, šiaudais, keraminėmis, betoninėmis čerpėmis arba smulkiai skaidyta bitumine danga (bituminėmis čerpėmis), beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda. Lauko rūšiai gali būti apželdinami žole.

12.6. Sodybos pastatų stogų spalva – ruda, juoda, pilka. Visų rekonstruojamų, remontuojamų ar statomų sodybos pastatų stogai dengiami vienodos spalvos ir tekstūros statybos produktais, išlaikant Nuostatų 12.3 ir 12.4 papunkčiuose nurodytą stogo nuolydį.

12.7. Sodybos pastatų fasadų apdailai naudojamos šios medžiagos: mediena, akmuo, molis, plytos, tinkas, laikantis tradicinių medžiagos apdirbimo technologijų (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; apdailos lentos) ir naudojimo būdų. Karkasinės ir silikatinių plytų pastatų išorinės sienos apkalamos lentomis, medinėmis dailylentėmis arba tinkuojamos. Stogo dangai ir sienų apdailai naudojamos skirtingos statybinės medžiagos, pastatų fasadų apdailai naudojamos įvairios statybinės, išskyrus plastikines, medžiagos.

12.8. Sodybos pastatų fasado sienos dažomos šiomis spalvomis: rusva, gelsva, smėlinė, žalsva, pilka, ruda, arba išlaikoma natūrali medžio spalva.

12.9. Veisiejų miesto dalyje, nepatenkančioje į Veisiejų urbanistinį draustinį, esančiose namų valdose statinių statybai Nuostatų 12.1–12.7 papunkčiai netaikomi. Jose vadovaujamasi bendrųjų statybą reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis, išlaikant iki 1939 m. susiformavusią miesto tūrinę erdvinę struktūrą, jo savitumą: miesto pastatams būdingą aukštingumą, šlaitinius stogus, fasadams naudotas medžiagas. Veisiejų miesto dalyse, patenkančiose į kultūrinį draustinį, taikomi Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose įtvirtinti reikalavimai.

13. Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose Nuostatų 10 ir 12 punktų reikalavimai taikomi, jei jie neprieštarauja Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme įtvirtintiems paveldosaugos reikalavimams.

14. Rekreaciniai pastatai statomi rekreacinio ir kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose.

15. Atokvėpio vietose, poilsiavietėse ir stovyklavietėse statomos pavėsinės žmonėms ar (ar) daiktams pridengti nuo kritulių ir saulės įrengiamos be patalpų ir palėpės. Pavėsinės gali būti statomos su stogu ant stulpų arba su ne daugiau kaip dviem išorinėmis sienomis. Pavėsinių spalva natūrali medžio arba tamsaus atspalvio ruda, juoda, pilka, žalia.

16. Stoginės, skirtos laisvai laikomų žolėdžių gyvūnų, įregistruotų Ūkinių gyvūnų registre, prieglobsčiui nuo kritulių ir vėjo, ne sodybose žemės ūkio paskirties žemėje statomos, jų vieta parenkama laikantis Saugomų teritorijų įstatyme nustatytų apribojimų ir Nuostatų 17 punkte nustatytų reikalavimų. Stoginės vieta raštu derinama su Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcija (toliau – direkcija) Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus.

17. Stoginės statomos vadovaujantis šiais reikalavimais:

17.1. Stoginė – stačiakampio plano. Stogai – dvišlaičiai.

17.2 Stoginės dengiamos beasbesčiu šiferiu, neblizgia skarda. Taip pat gali būti dengiamos tradicinėmis dangomis: malksnomis, skiedromis, nendrėmis, šiaudais.

17.3. Stoginių statybos ir apdailos medžiaga – mediena, apdirbta tradicinėmis medžio apdirbimo technologijomis (pjauti, tašyti, netekinti rąstai; tipinių formų apdailos lentos). Stoginių spalva: tamsių atspalvių (ruda, pilka, žalia), juoda arba natūrali medžio spalva.

18. Tvorų ir įrenginių pastatymas ir (ar) įrengimas turi atitikti šiuos reikalavimus:

18.1. Sodyba aptveriama ne aukštesnėmis kaip 1,5 m perregimomis ažūrinėmis (kiaurymių plotas: ne mažiau kaip 45 proc.) tvoromis (medinių virbų, tašelių, karčių, vytelių, dvigubo pjovimų lentų, išskyrus horizontalias lentas) be cokelių. Neleidžiama įrengti vartų su antvarčiais.

18.2. Su sodyba besiribojančiame vandens telkinyje leidžiama įrengti vieną iki 15 m ilgio nuo vandens telkinio kranto, ne didesnę kaip 30 m² ploto, iki 2 m pločio, pontoninę arba medine danga ar jos imitacija padengtą lieptą. Jei viršvandeninės augalijos juosta yra platesnė kaip 15 m, leidžiama statyti ilgesnius lieptus, bet išsikišančius ne daugiau kaip 2 m už viršvandeninės augalijos juostos. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose liepto matmenys nustatomi statinio projekto sprendiniuose.

18.3. Inžineriniai statiniai projektuojami, statomi ir (ar) tiesiami, rekonstruojami ar remontuojami nekeičiant kraštovaizdžio estetinės vertės. Rekonstruojant ne aukštesnės kaip 110 kV įtampos perdavimo linijas, jas tiesiti rekomenduojama požeminiais kabeliais.

18.4. Saulės šviesos energijos elektrinės ir saulės šilumos energijos kolektorius leidžiama įrengti ant pastatų stogų, pastatų fasadų.

18.5. Saulės šviesos energijos elektrinės leidžiama statyti sodybų žemės sklypuose, esamų fermų, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijose (gamybos, remonto ir pramonės įmonių ar dirbtuvių, sandėlių statiniams skirtuose žemės sklypuose). Jų pastatymo vietos Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su direkcija. Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

19. Projektuojant didesnes kaip 500 m² automobilių stovėjimo aikšteles, numatomos želdinių juostos, skaidančios jas ne didesnėmis kaip 500 m² dalimis, išsaugomi želdiniai.

20. Siekiant pagerinti vizualinę aplinką, leidžiama buvusių žemės ūkio įmonių apleistus pastatus, ypač esančius konservacinio, ekologinės apsaugos ir rekreacinio funkcinio prioriteto zonose, prie pažintinių, mokomųjų takų, lankomų objektų, apžvalgos aikštelių (regyklų), nugriauti. Jei tokius pastatus planuojama rekonstruoti (perstatyti), jie perstatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektūros įstatyme nustatytais architektūros kokybės kriterijais.

21. Išorinė reklama regioniniame parke įrengiama vadovaujantis Reklamos įstatymu ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu. Užrašai informaciniuose skyduose, stenduose rašomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymu. Išorinė reklama kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengiama vadovaujantis kultūros ministro nustatytais Reklamos kultūros paveldo objektuose, jų teritorijose ir apsaugos zonose įrengimo taisyklėmis.

22. Kultūros ir gamtos paveldo objektų teritorijose ir jų buferinės apsaugos zonose neleidžiama įveisti miško.

23. Kultūros, sporto ir kitokius renginius (išskyrus urbanizuotas teritorijas ir sodybas), kai planuojamas didesnis kaip 100 dalyvių skaičius, regioniniame parke galima organizuoti tik suderinus renginio vietą su direkcija. Renginio vieta raštu derinama su direkcija Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus. Direkcija sprendimą suderinti planuojamo kultūros, sporto ir kitokio renginio vietą priima įvertinusi ir nustačiusi, kad planuojamas renginys nepakenks gamtos ir kultūros vertybėms.

24. Regioniniame parke palapinės statomos ir laužai kuriami tik įrengtose, informaciniais ženklais pažymėtose vietose.

25. Laukinių gyvūnų jauniklių vedimo laikotarpiu (balandžio–birželio mėnesiais) gyvūnai augintiniai vedžiojami tik su pavadėliu (išskyrus urbanizuotas teritorijas).

IV SKYRIUS

APSAUGOS, ETNOGRAFINIO REGIONO ARCHITEKTŪROS IR SODYBŲ PLANAVIMO TRADICIJOMIS PAGRĮSTI REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO KONSERVACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

26. Draustiniuose, paveldo objektų teritorijose ir gamtos paveldo objektų buferinės apsaugos zonos neleidžiama didinti esamų rekreacinių pastatų tūrio ir rekreaciniais pastatais užstatyto žemės ploto, statyti naujų rekreacinių pastatų, naujų ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) pastatais, žemės ūkio verslo kompleksų.

27. Veisiejų urbanistiniame draustinyje leidžiama gyvenamuoju namu užstatyti iki 100 m² žemės plotą. Didžiausias gyvenamojo namo aukštis – iki 6 m. Gyvenamuosiuose namuose neįrengiami balkonai, lodžijos. Sodybos ūkio pastatai –vieno aukšto, dvišlaičiais stogais, 40–45° nuolydžio, su karnizu, nuo 4,5 iki 6 m aukščio. Pastatų aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško.

28. Veisiejų urbanistiniame ir kraštovaizdžio draustiniuose sodybų gyvenamųjų namų fasaduose projektuoti ir įrengti vitrininius langus galima tik vidinio kiemo pusėje, nematomoje nuo gatvės ar kelio. Gyvenamojo namo priklausiniuose tokius langus įrengti draudžiama.

29. Draustiniuose leidžiama įrengti saulės šviesos energijos elektrines ir saulės šilumos kolektorius ant pastatų stogų ir (ar) fasadų.

30. Draustiniuose leidžiama statyti saulės šviesos energijos elektrines tik sodybų žemės sklypuose statant iki 10 kW galingumo elektrines. Jų pastatymo vietos Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus turi būti suderintos su direkcija. Direkcija sprendimą suderinti saulės šviesos energijos elektrinės pastatymo vietą priima įvertinusi ir nustatčiusi, kad elektrinės nebus matomos nuo gamtos ir kultūros paveldo objektų (kompleksų) ar apžvalgos aikštelių (regyklų), nepakenks saugomoms gamtos ir kraštovaizdžio vertybėms.

31. Bepiločiais orlaiviais (dronais), oro balionais ir parasparniais skraidyti virš draustinių (išskyrus erdvę virš urbanizuotų teritorijų ir sodybų) ir rezervato galima Taisyklėse nustatyta tvarka ir per nustatytus terminus gavus direkcijos pritarimą, išskyrus ekstremaliųjų įvykių padarinių likvidavimo, krašto apsaugos, paieškos, gelbėjimo, aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės, viešosios tvarkos palaikymo ir kitus teisės aktuose numatytus atvejus. Direkcija sprendimą priima įvertinusi ir nustatčiusi, kad planuojama veikla nesunaikins, nesužalos ir (ar) netrikdys draustiniuose ir rezervatuose saugomų rūšių gyvūnų.

32. Skaisčio, Liūnelio ir Liubelio gamtiniuose rezervatuose:

32.1. uogauti ir grybauti rezervate rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais leidžiama vietos gyventojams, deklaravusiems gyvenamąją vietą kaimuose ir viensėdžiuose, besiribojančiuose su rezervatu, ir turintiems su savimi asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Direkcija, kiekvienais metais įvertinusi rezervato gamtinių vertybių pažeidimo ar sunaikinimo grėsmę, savo interneto svetainėje nurodo datas, kada nuo rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 30 d. galima uogauti ir grybauti;

32.2. rezervatuose aptinkamos augalų, gyvūnų ir grybų rūšys gali būti naudojamos Saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių įstatyme, Laukinės gyvūnijos įstatyme, Laukinių augalų ir grybų įstatyme nustatyta tvarka.

V SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO REKREACINIO FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

33. Tvarkant regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonas, didinama kraštovaizdžio estetinė vertė, gerinamos vietovės eksponavimo galimybės, formuojami nauji ar pertvarkomi želdiniai, įgyvendinamos reginių formavimo, medynų atsparumo rekreacinei apkrovai didinimo priemonės, įrengiami paplūdimiai, poilsiui pritaikomos pakrantės. Draudžiama bloginti rekreacinių išteklių kokybę, mažinti kraštovaizdžio estetinę vertę, projektuoti ir statyti, įrengti ar plėsti su rekreacija ir apgyvendinimo paslaugų teikimu nesusijusius statinius, išskyrus gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonas.

34. Urbanizuojamose rekreacinėse teritorijose, numatytose regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose), leidžiama naujų rekreacinių pastatų iki 9 m aukščio (aukštis skaičiuojamas nuo visų pastato projektinių kampų žemės paviršių altitudžių aritmetinio vidurkio iki stogo kraigo aukščiausio taško) statyba, nustatant, kad vyraujanti (ne mažiau kaip 80 proc.) pastato paskirtis turi būti poilsio, sporto arba gydymo, gali būti įrengiami paplūdimiai, statomi lieptai.

35. Statant naujus ar rekonstruojant esamus rekreacinius pastatus, rekomenduojama (jeigu pagal Architektūros įstatymą neprivaloma) rengti architektūrinius konkursus geriausiai pastato architektūrinei idėjai išreikšti.

36. Paplūdimiai su mažaisiais kraštovaizdžio architektūros elementais, nesudėtingais statiniais ir (ar) įrenginiais, kurių sąrašą nustato aplinkos ministras, įrengiami teritorijų planavimo dokumentuose numatytose vietose.

37. Neurbanizuojamose rekreacinėse teritorijose gali būti įrengiamos atokvėpio vietos, poilsia vietės, stovyklavietės.

VI SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO REIKALAVIMAI, TAIKOMI REGIONINIO PARKO EKOLOGINĖS APSAUGOS, ŪKINIO IR KITO (GYVENAMOSIOS PASKIRTIES) FUNKCINIO PRIORITETO ZONOSE

38. Kito (gyvenamosios paskirties) funkcinio prioriteto zonose leidžiama statybų plėtra, numatyta savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendruosiuose planuose ir regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo planuose).

39. Ūkininko sodybų su kitos paskirties (fermų, ūkio ir (ar) šiltnamių) statiniais statyba leidžiama regioninio parko planavimo schemoje (ribų ir tvarkymo plane) numatytose vietose, esančiose ekologinės apsaugos ir ūkinio funkcinio prioriteto zonose, statinius statant ne didesniame kaip 2 ha plote. Ūkininko sodyboms taikomi šie reikalavimai:

39.1. Ūkininko sodyboje vienu fermos, ūkio pastatu ar šiltnamiu užstatomas didžiausias žemės plotas negali viršyti 500 m². Leidžiamas ūkininko sodybos pastatais užstatomas žemės plotas:

39.1.1. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas yra iki 3 ha, – iki 500 m²;

39.1.2. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas didesnis kaip 3 ha, – iki 650 m²;

39.1.3. kai žemės ūkio paskirties žemės sklypo plotas didesnis kaip 10 ha, – iki 800 m².

39.2. Ūkininko sodybos kitos paskirties pastatus, kurie dėl specifikos ir techninių reikalavimų negali būti statomi išlaikant Dzūkijos (Dainavos) etnografinio regiono architektūros tradicijas, rekomenduojama pridengti želdiniais, kad šie pastatai sodybos statinių komplekse vizualiai nedominuotų.

VII SKYRIUS

APSAUGOS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

40. Regioninio parko valdymą, apsaugą ir tvarkymą pagal kompetenciją organizuoja direkcija.
